Psykologtidningen

Psykolog TIDNINGEN

"Med akademisk examen hade Thomas Erikson insett bristerna"

29 JULI 2018 PUBLICERAD AV REDAKTIONEN (HTTPS://PSYKOLOGTIDNINGEN.SE/AUTHOR/REDAKTIONEN/)

DEBATT: "Hade Thomas Erikson haft kunskapen och ödmjukheten inför forskning och hur forskningsresultat bör behandlas, hade han sannolikt tidigt insett att den modell han förespråkar, inte är tillräckligt kvalitativ för att hävda att det är vetenskap", skriver psykologen Mattias Lundberg (http://www.mattiaslundberg.se/) i sin kritik mot författaren till succéboken "Omgiven av idioter".

Det tog fyra år innan någon likt barnet i sagan, vågade ställa sig upp och ropa *"Kejsaren är naken*!". Den som ställt sig upp är journalisten Madelene Pollnow som i Magasinet Filter (https://magasinetfilter.se/granskning/omgiven-av-idioti/) gör en genomarbetad granskning av "Kejsaren av färger", det vill säga författaren av "Omgiven"-böckerna, eller som han gärna kallar sig "Beteendevetaren", Thomas Erikson. Filters granskning är inte bara välkommen utan väcker även en del frågor kring Eriksons expertis, böcker, och föreläsningar.

Detta är den första delen av en serie inlägg där jag tänker dela med mig av mina tankar kring "Omgiven"-böckerna och den modell som de bygger på . Men denna första del handlar om huvudpersonen själv, Thomas Erikson.

Vari består expertkunskapen?

Thomas Eriksson har under en lång tid titulerat sig som Beteendevetare, men Filters reportage visar att han inte har någon som helst utbildning i beteendevetenskapliga ämnen som psykologi, sociologi eller pedagogik. Än mindre en examen i något av ämnena. I själva verket verkar det som att Erikson inte tagit en enda poäng inom svenskt högskoleväsende. Han har alltså ingen som helst beteendevetenskaplig utbildning.

Det är viktigt att poängtera att man självklart kan kunna saker utan att ha läst på universitet, och att även om man läst på högskola behöver man inte kunna ett ämne jättebra. Det finns dock två viktiga komponenter som man kan räkna med att en person med en examen i ett beteendevetenskapligt ämne har:

beteendevetenskapligt ämne har:

1. Personen har kunskapskontrollerats.

Personen har alltså av ett kollegium av universitetslärare bedömts inneha tillräckliga kunskaper för att erhålla sin examen. Det finns alltså en dokumenterad lägstanivå av kunskap.

2. Personen kan förhålla sig till vetenskap.

En viktig del av en examen består i att kunna läsa, förstå och förhålla sig till vetenskap, vetenskaplig metod och vetenskaplig text. I detta ryms kompetenser som kritisk förmåga, värdering av forskningsresultat och ett sökande av ny kunskap och alternativa forskningsrön i syfte att antingen få stöd för sin hypotes, eller för att kunna få hypotesen falsifierad. Man lär sig hur studier läggs upp, genomförs och utvärderas, allt i syfte att nå så hög kvalité och hög träffsäkerhet som möjligt i sin forskning. Denna kunskap ger även en viss ödmjukhet inför det svåra hantverk som forskning är. Och en ödmjukhet inför forskningens begränsningar och tillkortakommanden

Allt detta är svårt att lära sig utan tillgång till erfarna lärare och lång erfarenhet av forskning. Allt detta finns på universiteten.

Allt detta verkar Erikson sakna.

För hade Erikson haft den kunskapen och ödmjukheten inför forskning och hur forskningsresultat bör behandlas, hade han sannolikt tidigt insett att den modell han förespråkar, inte är tillräckligt kvalitativ för att hävda att det är vetenskap. Eller åtminstone haft den goda smaken att själv visa på de brister som finns dokumenterade kring modellen.

Så antingen har inte Erikson kunskapen att förstå forskning och den värdering av forskningsresultat som måste göras, eller så har han den kunskapen men väljer att inte berätta om kritiken mot modellen. Oavsett vilket tycker jag det är problematiskt.

Eriksson hänvisar till 20 års erfarenhet av beteenden som en slags garanti för sin kunskap. Och visst har han erfarenhet. Men hur vet vi att denna erfarenhet är något som går är applicera på det sätt som Erikson ger sken av? För i ärlighetens namn, visst har de flesta av oss 20 års erfarenhet av beteenden, men inte skulle vi alla dra så säkra slutsatser av den och inte heller kalla oss beteendevetare för det.

I Filters artikel konstaterar Erikson att beteendevetare inte är en skyddad titel. Det är korrekt.

Men beteendevetare är en ETABLERAD titel som oftast använda för att sammanfatta en person med minst en kandidatexamen i något av ovanstående ämnen. Det vill säga, en person som är kunskapskontrollerad och förstår forskning. Att Erikson väljer att kalla sig beteendevetare är knappast en slump. Genom att sända ut en etablerad titel skapas en uppfattning hos mottagaren att personen i fråga har en viss kunskapsnivå. Att inte Erikson, som säger sig förstå kommunikation skulle känna till denna mekanism är knappast troligt.

Speciellt då han i artikeln är noga med att poängtera att han kollat det juridiskt korrekta i att kalla sig beteendevetare. Just detta är dock intressant ur två hänseenden:

1. Han hävdar att han kontaktat föreningen Vetenskap och Folkbildning (VoF) och fått klartecken av en psykolog att det är ok att använda titeln. Han fortsätter hänvisa till denne psykolog i den replik på Filters artikel han publicerat på sin hemsida (http://thomaserikson.com/sv/2018/med-anledning-av-publicering-i-magasinet-filter-2018/). I själva verket är den aktuelle psykologen tillfrågad i en helt annan roll utan koppling till VoF, vilket beskrivs av psykologen själv i Filters artikel. Erikson verkar använda hänvisningen till Vetenskap och Folkbildning och den aktuelle psykologen för att öka trovärdigheten i sin historia om ett stort ansvarstagande.

2. Vad som ger en olustig känsla är att Erikson sannolikt har varit medveten om det tveksamma i att kalla sig Beteendevetare. Varför skulle han annars kolla om han får kalla sig så juridiskt? Han verkar alltså vara väl medveten om att han inte uppfyller gängse uppfattning om vad en beteendevetare är, men bryr sig mest om det juridiska. Det moraliska, ja det verkar vara ointressant.

En annan pikant och besvärande detalj i Eriksons titelflora är att han internationellt sålts in som ”Behavioral Scientist”, det vill säga som forskare på beteenden. Det är heller knappast en slump. Internationellt är kraven betydligt högre än i Sverige på att man har en akademisk examen som bevis på kunskap och med forskare avses sällan någon med mindre än en doktorsexamen. Och det har vi ju sedan tidigare konstaterat att Erikson inte har.

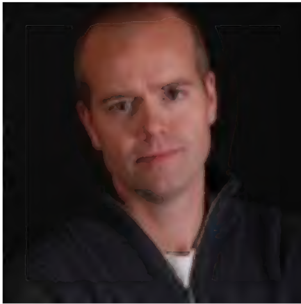
Jag tolkar det som att Erikson haft ett behov av att framstå som mer kunnig och påläst om mänskligt beteende än vad han faktiskt är.

Så då är frågan, är Eriksson en bluffare som medvetet försöker framstå som något han inte är? Eller har han helt enkelt inte kunskapen och förmågan att förhålla sig till vetenskap på det sätt lärs ut på tämligen basal nivå på universiteten och är därigenom förblindad i tron på DISC-modellens och sin egen förträfflighet?

modellens och sin egen förträfflighet?

Jag vet inte.

Men det är dags att fler är Magasinet Filter och Madelene Pollnow börjar ställa frågor kring det budskap som Erikson förmedlar. Hur ska vi kunna veta att det han påstår har ens den minsta koppling till verkligheten då vi inte vet vilken, om någon, kunskap Erikson har kring mänskligt beteende?

Mattias Lundberg (http://www.mattiaslundberg.se/)

Psykologtidningens fotnot:

Redan i oktober 2017 kritiserade psykologstudenterna Fanny Jarlegård, Mikaela Månsson och Louise Flemming boken "Omgiven av idioter" i podcasten Poppsykologi (https://poddtoppen.se/podcast/1081096421/poppsykologi), vilket berättades i Psykologtidningen. (http://psykologtidningen.se/2018/02/07/9-poddar-om-psykologi/)

Psykologen Jonas Hjalmar Blom har kritiserat "Omgiven av idioter" i ett blogginlägg. (https://www.jonashjalmarblom.com/blog/2018/4/11/vad-du-br-vara-medveten-om-nr-du-lser-omgiven-av-idioter-och-katergoriserar-mnniskor-i-fyra-frger)

Magnus Lindwall, professor i psykologi, har också kritiserat boken i avsnitt fyra i podcasten "Wag the dog". (https://poddtoppen.se/podcast/1399763536/wag-the-dog-en-idrottspodd-om-motivation-och-talang)

Thomas Eriksson försvarar sig på sin blogg. (http://thomaserikson.com/sv/2018/med-anledning-av-publicering-i-magasinet-filter-2018/)

 [redacted] [redacted] [redacted] [redacted] [redacted]

Fler artiklar

- **"Ge utanförbarnen mer av det vanliga" (https://psykologtidningen.se/2023/08/31/ge-utanforbarnen-mer-av-det-vanliga/)**
- **"Känns bra att gå emot skammen" (https://psykologtidningen.se/2021/06/14/kanns-bra-att-ga-emot-skammen/)**
- **"Det är brådis med forskningen" (https://psykologtidningen.se/2023/12/13/det-ar-bradis-med-forskningen/)**

Psykolog
TIDNINGEN

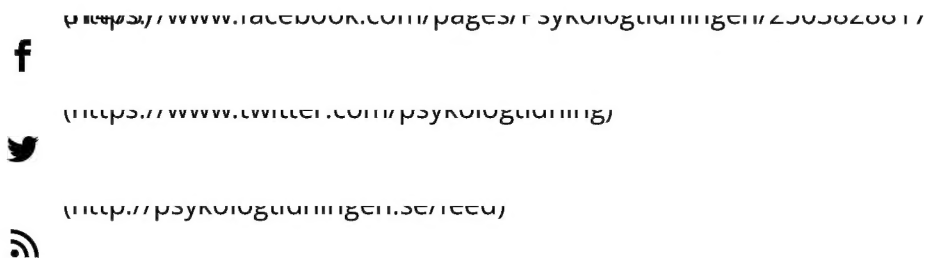
PSYKOLOGTIDNINGEN
NYTORGSGATAN 17 A
116 22 STOCKHOLM
VÄXEL: 08 567 06 400 (TEL:0856706400)
E-POST: REDAKTIONEN@PSYKOLOGTIDNINGEN.SE (MAILTO:REDAKTIONEN@PSYKOLOGTIDNINGEN.SE)

PSYKOLOGTIDNINGEN GES UT AV...

PSYKOLOGFÖRBUNDET

(HTTP://WWW.PSYKOLOGFORBUNDET.SE/)

FÖLJ OSS

TWITTER.COM/PSYKOLOGTIDNING

13 DECEMBER 2023
(HTTPS://TWITTER.COM/PSYKOLOGTIDNING/STATUS/173496458735767

PSYKOLOGEN: "VI ODLAR SVAMPEN SJÄLVA" VIA @PSYKOLOGTIDNING

(HTTPS://TWITTER.COM/PSYKOLOGTIDNING/STATUS/1734964587357675932)

(HTTPS://TWITTER.COM/INTENT/TWEET?IN_REPLY_TO=1734964587357675932&RELATED=PSYKOLO

(HTTPS://TWITTER.COM/INTENT/RETWEET?TWEET_ID=1734964587357675932&RELATED=PSYKOLOGT

(HTTPS://TWITTER.COM/INTENT/LIKE?TWEET_ID=1734964587357675932&RELATED=PSYKOLOGT

TWITTER (HTTPS://TWITTER.COM/PSYKOLOGTIDNING/STATUS/1734964587357

1 NOVEMBER 2023
(HTTPS://TWITTER.COM/PSYKOLOGTIDNING/STATUS/171963649035802

NYHETER

Bup bältade minderårig – bröt mot lagen (https://psykologtidningen.se/2024/02/22/bup-baltade-minderarig-brot-mot-lagen/)

Forskare: Räcker med

Forskare: Räcker med behandling av insomni vid samtidig depression (https://psykologtidningen.se/2024/02/22/forskare-racker-med-behandling-av-insomni-vid-samtidig-depression/)

Mindler rasar i värdering (https://psykologtidningen.se/2024/02/15/mindler-rasar-i-vardering/)

Fylld av levande patientbeskrivningar (https://psykologtidningen.se/2024/02/15/fylld-av-levande-patientbeskrivningar/)

Välskrivet för alla som står inför terapivalet (https://psykologtidningen.se/2024/02/15/valskrivet-for-alla-som-star-infor-terapivalet/)

Oumbärlig läsning för alla unga autister (https://psykologtidningen.se/2024/02/15/oumbarlig-lasning-for-alla-unga-autister/)